

शास्त्री (B.A.) – प्राकृतम् DSCC 8

पाठ्यक्रमस्य उद्देश्यम् - प्राकृतमहाकाव्यानां परिचयो भवेत् ।

कक्षा	सत्रार्थम्	पत्रकोड	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	यूनिट	कालांश
शास्त्री- द्वितीयवर्षम्	चतुर्थम्	DSCC 8	प्राकृतमहाकाव्यानि	4	4	80
		यूनिट I	प्राकृतवाङ्मये महाकाव्यत्वनिर्धारणं, प्राकृतमहाकाव्यानां परिचयः परम्परा च।	1	1	16-20
		यूनिट II	प्राकृतकाव्यानां वैशिष्ट्यं सांस्कृतिकदर्शनिकधार्मिकपरिधौ तन्मूल्याङ्कनस्य समीक्षा।	1	1	16-20
		यूनिट III	सेउवन्ध-महाकाव्यस्य परिचयः, ग्रन्थकर्तुः व्यक्तित्वं कृतिवृत्तं, तस्य भाषासमीक्षणं तदाधारात्।	1	1	16-20
		यूनिट IV	सेउवन्धकाव्यस्य प्रथमाध्यायस्य पाठाभ्यासः समीक्षणञ्च।	1	1	16-20

पाठ्यक्रमाध्ययनस्य योग्यता - 10+2 परीक्षा/तत्समकक्षपरीक्षा-उत्तीर्णा स्यात्।

पाठ्यक्रमस्य शिक्षाप्रविधिः (वोधनप्रक्रिया) - व्याख्यानविधिः, खण्डान्वयविधिः, दण्डान्वयविधिस्तथा मूल्याङ्कनविधिः ।

सङ्गतिः - प्रकृतवाङ्मयस्य ज्ञानप्रसरणे नैपुण्यं जनयति ।

फलतांशः - प्राकृतमहाकाव्यानां सांस्कृतिक-सामाजिक-मूल्यवोधो भविष्यति ।

परीक्षाप्रणाली - 1. सैद्धान्तिकी 2. प्रायोगिकी च

मूल्याङ्कनप्रक्रिया - 1- आन्तरिकप्रक्रिया (लिखितम् / मौखिकम्) 2- बाह्यप्रक्रिया (लिखितम् / प्रायोगिकम्)

परीक्षायाः माध्यमम् (भाषा) - संस्कृते हिन्द्यां वा परीक्षां दातुं शक्यते ।

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः - 1. सेउवन्धो- महाकावि प्रवरसेन, हिन्दी व्याख्या- पं. रामनाथ त्रिपाठी शास्त्री, कृष्णदास अकादमी वाराणसी, उत्तरप्रदेश, 2002

2. प्राकृत भाषा एवं साहित्य का आलोचनात्मक इतिहास, डॉ. नेमिचन्द्र शास्त्री, तारा बुक डिपो, वाराणसी, उत्तरप्रदेश, 1988

सहायकसन्दर्भग्रन्थाः - 1. प्राकृतसाहित्य का इतिहास, डॉ. जगदीशचन्द्र जैन, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी, 1985

प्रारूपग्रन्थपत्रम् - विश्वविद्यालयस्य नियमानुसारं खण्ड - (क) अतिलघूत्तरीयप्रश्नाः, (ख) लघूत्तरीयप्रश्नाः (ग) दीर्घोत्तरीयप्रश्नाश्च ।

शास्त्री (B.A.) – प्राकृतम् DSCC 9

पाठ्यक्रमस्य उद्देश्यम्- प्राकृतव्याकरणस्य विस्तृतज्ञानं भवेत् ।

कक्षा	सत्रार्थम्	पत्रकोड	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	यूनिट	कालांश
शास्त्री- द्वितीयवर्षम्	चतुर्थम्	DSCC 9	प्राकृतव्याकरणम्	4	4	80
		यूनिट I	सिद्धहेमशब्दानुशासनम् इति ग्रन्थस्य अष्टमाध्यायस्य द्वितीयपादस्य संयुक्तव्यञ्जनादेशाः (सूत्र 1-88) व्याख्या-स्पष्टीकरणम् अभ्यसनञ्च।	1	1	16-20
		यूनिट II	द्वित्वविधिः, संयुक्तस्य अन्त्यव्यञ्जनस्य पूर्वविधिः (सूत्र 89-115) व्याख्या-स्पष्टीकरणम् अभ्यसनञ्च।	1	1	16-20
		यूनिट III	व्यञ्जनस्य व्यत्ययः, शब्दस्यादेशाः, कृत्यत्ययादेशाः, तद्धितस्य प्रत्ययाः (सूत्र- 116-172) व्याख्या-स्पष्टीकरणम् अभ्यसनञ्च।	1	1	16-20
		यूनिट IV	गोणादिशब्दाः, भाषाशब्दाः, क्रियाशब्दाः, अव्ययानि (सूत्र- 173-218) व्याख्या-स्पष्टीकरणम् अभ्यसनञ्च।	1	1	16-20

पाठ्यक्रमाध्ययनस्य योग्यता - 10+2 परीक्षा/तत्समकक्षपरीक्षा-उत्तीर्णा स्यात्।

पाठ्यक्रमस्य शिक्षाप्रविधिः (बोधनप्रक्रिया) - व्याख्यानविधिः, खण्डान्वयविधिः, दण्डान्वयविधिस्तथा मूल्याङ्कनविधिः ।

सङ्गतिः - प्राकृतवाङ्मयस्य विस्तृतज्ञाने कौशल्यं प्रकटयति ।

फलतांशः - प्राकृतव्याकरणस्य ज्ञानं वैशिष्ट्येन सह भविष्यति ।

परीक्षाप्रणाली - 1. सैद्धान्तिकी 2. प्रायोगिकी च

मूल्याङ्कनप्रक्रिया - 1- आन्तरिकप्रक्रिया (लिखितम् / मौखिकम्) 2- बाह्यप्रक्रिया (लिखितम् / प्रायोगिकम्)

परीक्षायाः माध्यमम् (भाषा) - संस्कृते हिन्द्यां वा परीक्षां दातुं शक्यते ।

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः - 1. सिद्धहेमशब्दानुशासनम्, हेमचन्द्राचार्य विरचित, भण्डारकर ओरियण्टल रिसर्च इन्स्टीट्यूट, पूना, महाराष्ट्र

सहायकसन्दर्भग्रन्थः - 1. अभिनव-प्राकृतव्याकरण - डॉ. नेमिचन्द्र शास्त्री, जैन विद्यापीठ, सागर, 2017

2. प्राकृत दीपिका- डॉ. सुदर्शनलाल जैन, पार्श्वनाथ विद्यापीठ, वाराणसी उत्तरप्रदेश, 2005

प्राकृतप्रश्नपत्रम् - विश्वविद्यालयस्य नियमानुसारं खण्ड - (क) अतिलघूत्तरीयप्रश्नाः, (ख) लघूत्तरीयप्रश्नाः (ग) दीर्घोत्तरीयप्रश्नाश्च ।

Handwritten signature

Handwritten signature

शास्त्री (B.A.) – प्राकृतम् DSCC 10

पाठ्यक्रमस्य उद्देश्यम् - प्राकृतमुक्तकैः सह छात्राणां परिचयश्च विषयज्ञानं भवेत् ।

कक्षा	सत्रार्थम्	पत्रकोड	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट	यूनित	कालांश
शास्त्री- द्वितीयवर्षम्	चतुर्थम्	DSCC 10	प्राकृतमुक्तककाव्यानि	4	4	80
		यूनित I	प्राकृतवाङ्मये मुक्तककाव्यानामवधारणा वैशिष्ट्यञ्च। मुक्तककाव्यपरम्परा मुक्तककाव्यकाराणाञ्च परिचयः।	1	1	16-20
		यूनित II	मुक्तककाव्येषु गाहासत्तसई तद्वैशिष्ट्यम्, गाहासत्तसईग्रन्थस्य भाषिकपरिवेशः प्रमुखतत्त्वानि च। ग्रन्थकर्तुः संग्रहकारस्य वा महाकवेः हालस्य परिचयः।	1	1	16-20
		यूनित III	गाहासत्तसईग्रन्थस्य सामाजिकसांस्कृतिकमहत्त्वम्, काव्यशास्त्रीयवैशिष्ट्यञ्च	1	1	16-20
		यूनित IV	गाहासत्तसईग्रन्थस्य पठनाभ्यासः समीक्षणञ्च (1-25 गाथापर्यन्तम्)	1	1	16-20

पाठ्यक्रमाध्ययनस्य योग्यता - 10+2 परीक्षा/तस्मिन्मकथपरीक्षा-उत्तीर्णा स्यात्।

पाठ्यक्रमस्य शिक्षाप्रविधिः (बोधनप्रक्रिया) - व्याख्यानविधिः, खण्डान्वयविधिः, दण्डान्वयविधिस्तथा मूल्याङ्कनविधिः ।

सङ्गतिः - प्राकृते विविधरचनानां प्रकटने बुद्धिर्योसरति ।

फलितान्शः - प्राकृतमुक्तककाव्यानां विविधविषयाणां परिज्ञानेन सह छात्रेषु विषयवैविध्यस्य विकासो भवति ।

परीक्षाप्रणाली - 1. सैद्धान्तिकी 2. प्रायोगिकी च

मूल्याङ्कनप्रक्रिया - 1- आन्तरिकप्रक्रिया (लिखितम् / मौखिकम्) 2- बाह्यप्रक्रिया (लिखितम् / प्रायोगिकम्)

परीक्षायाः माध्यमम् (भाषा) - संस्कृते हिन्दां वा परीक्षां दातुं शक्यते ।

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः - 1. गाहासत्तसई - महाकवि हाल, अनुवादक-पं. विश्वनाथ पाठक, पार्श्वनाथ शोधपीठ, वाराणसी, उत्तरप्रदेश-5, 1995

सहायकसन्दर्भग्रन्थाः - 1. प्राकृत भाषा एवं साहित्य का आलोचनात्मक इतिहास, डॉ. नेमिचन्द्र शास्त्री, तारा बुक डिपो, वाराणसी, उत्तरप्रदेश 1988

2. प्राकृतसाहित्य का इतिहास, डॉ. जगदीशचन्द्र जैन, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी, उत्तरप्रदेश 1985

प्रारूपग्रन्थपत्रम् - विश्वविद्यालयस्य नियमानुसारं खण्ड - (क) अतिलघूत्तरीयप्रश्नाः, (ख) लघूत्तरीयप्रश्नाः (ग) दीर्घोत्तरीयप्रश्नाश्च ।